

Kemikalieförsäljning i butik

Samverkansprojekt 2005-2006 med Kemikalieinspektionen och andra kommuner.

Kemikalieinspektionen inbjöd hösten 2005 till ett samverkansprojekt om kemiska produkter som säljs till konsumenter. Projektet gick ut på att kommunerna inspekterade stormarknader/butiker och rapporterade produkter med stora brister till Kemikalieinspektionen, vilka senare inspekterade tillverkarna/importörerna av dessa produkter. 72 kommuner var intresserade, bl.a. Jönköping. Kemikalieinspektionen erbjöd handledningsmaterial, informationsträff och löpande handledning via e-mail och telefon.

Tillverkare och importörer av kemiska produkter har huvudansvaret för utformningen av förpackningar, t.ex. farlighetsmärkning, barnskyddande förslutning och kännbar varningsmärkning, men varje försäljningsställe har ansvar för att produkterna de säljer uppfyller svensk lagstiftning. Broschyren ”*Kemiska produkter i butiker – märkning och ansvar*” är ett hjälpmedel för butikerna att gå igenom sitt produktsortiment och se att de följer reglerna. Jönköpings miljökontor valde ut tre stormarknader och tio färgbutiker som i januari 2006 fick ett informationsbrev om tillsynskampanjen samt broschyren.

Butikernas egenkontroll

Inspektioner i nio butiker/stormarknader genomfördes under perioden mars till juni 2006. Närvarande var varuhuschef/butikschef eller annan företagsrepresentant samt Karin Hellström och/eller Eva Sigfridsson från miljökontoret.

Butikernas arbete med egenkontroll diskuterades, t.ex. ansvar och rutiner kring arbetet med kemiska produkter, inköp, produktval, kontroll av produkternas utformning vid uppackning m.m. Flera av butikerna tillhör kedjor och förlitade sig till stor del på kunskap från huvudkontoret. I vissa butiker fanns stor kunskap på plats och de diskuterade val av så miljöanpassade produkter som möjligt då nya produkter skulle tas in och utförde stickprovskontroller på t.ex. farlighetsmärkning, barnskyddande förslutning och kännbar varningsmärkning.

Samtliga butiker hade rutiner för att ge ut säkerhetsdatablad på förfrågan av yrkesmässiga användare. Vanligen skrevs aktuella blad ut från leverantörens hemsida.

Översiktlig granskning

Vid den översiktliga granskningen av butikernas kemiska produkter uppmärksammades följande brister:

- Hälsosfarliga produkter som saknade faromärkning på svenska (farosymbol, farobeteckning, risk- och skyddsfraser): Vid dessa inspektioner tog företagsrepresentanterna direkt bort produkterna från butiken.
- Bristfällig eller otydlig märkning: Butikerna uppmanades att uppmärksamma detta då nya produkter väljs in i sortimentet. I vissa fall var det gamla förpackningar som var på väg att säljas ut.
- Barnskyddande förslutningar med dåligt påskruvad kork som gick lätt att skruva av: Inspektionerna visar att det är mycket viktigt att utföra stickprovskontroller, skruva åt korkar vid behov och även kontakta leverantörerna för att få dem att förbättra korkarnas utformning.
- Taktil/kännbar märkning saknas: Vissa butiker hade lösa märkningar som kunde klistras på förpackningar. Även här behövs stickprov och ev. även kontakt med leverantörer.

Miljökontoret vidarebefordrade uppgifter om produkter med stora brister till Kemikalieinspektionen.

Förvaring

Butikerna uppmanades att tänka på små barn vid placeringen av kemiska produkter. Det är viktigt att prioritera de högsta hyllorna för de farligaste produkterna, som t.ex. frätande, men även andra kemikalier som kan attrahera barn, t.ex. mindre förpackningar och sådant som kan likna t.ex. saft.

Sammanfattning

Inspektionerna i Jönköpings kommun visade att det är viktigt att butikerna uppmärksammar vilka kemikalier de säljer och hur förpackningarna är utformade. De flesta produkterna i butikerna uppfyllde svensk kemikalielagstiftning, men undantag fanns; hälsosfarliga produkter utan farlighetsmärkning på svenska, barnskyddande förslutning som inte var åtdragen eller avsaknad av taktil/kännbar märkning.

Stickprovskontroller vid t.ex. upppackning är ett sätt att minska risken att produkter med sådana brister når konsumenter. Det är också viktigt att påpeka upptäckta brister till leverantörerna så att de kan göra förbättringar.